

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης διακοσίων χρόνων από την ίδρυση του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Βελγίου (1808-2008) διοργανώθηκε σειρά εκδηλώσεων αφιερωμένων στον ιστορικό αυτό οργανισμό, που ιδρύθηκε με ενέργειες του Ναπολέοντα. Μεταξύ των αφιερωμάτων είναι το γραμματόσημο της φωτογραφίας, που εξέδωσαν τα βελγικά ταχυδρομεία, καθώς και δημοσιεύματα στο Τύπο. Από το “Nouvelles Consistoriales” (Μάρτιος 2009), αναδημοσιεύουμε τα παρακάτω αποσπάσματα για την ίδρυση του ΚΙΣ Βελγίου: «Το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο του Βελγίου ιδρύθηκε ως αυτόνομος οργανισμός στα 1932, μόλις δύο χρόνια μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του Βελγίου από το γαλλικό έδαφος και αποτελεί αδιαμφισβήτητο θεματοφύλακα της πνευματικής κληρονομιάς του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Γαλλίας του οποίου η ίδρυση – πρώτη στα 1808 – ρύθμισε και επέλυσε με πρωτοποριακό τρόπο ζητήματα που δεν έχουν πάψει να απασχολούν τις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες.

Όταν ο Ναπολέων ο Α΄ αποφάσιζε την ίδρυση του γαλλικού Κονσιστορίου – είκοσι χρόνια ύστερα από τον νόμο του 1791 που θεσμοθετούσε την πλήρη αναγνώριση πολιτικών δικαιωμάτων και ιθαγένειας στους Εβραίους της Γαλλίας – στόχος του ήταν η διευθέτηση δώδεκα ξεχωριστών ζητημάτων των οποίων η επίλυση θα συνιστούσε τεκμήριο για την ικανότητα των Εβραίων να αποτελέσουν πλήρη μέλη μίας μοντέρνας κοινωνίας.

Η ιστορία της γένεσης του γαλλικού Κονσιστορίου ξεκινάει με το συκοφαντικό άρθρο του υπερσυντηρητικού υποκόμητα ντε Μπονάλντ, ο οποίος υποστήριζε ότι οι Εβραίοι ήταν «μη αφομοιώσιμοι» και πως η χειραφέτησή τους από το κράτος ήταν ένα λάθος. Μία από τις κύριες κατηγορίες εναντίον των Εβραίων της εποχής ήταν η τοκογλυφία. Ο Ναπολέων επιθυμώντας να διευθετήσει αυτό που είχε πλέον αρχίσει να αποκαλείται ως το «πρόβλημα των Εβραίων», πρότεινε τη θέσπιση μίας σειράς νόμων οι οποίοι θα ρύθμιζαν τα θέματα εβραϊκού ενδιαφέροντος *κατ’ εξαίρεση*. Η αντίδραση του Συμβουλίου της Επικρατείας ήταν έντονη δεδομένου ότι η προσφυγή σε τέτοιου είδους «κατ’ εξαίρεση» νομοθεσία αντίκειτο φανερά στα κεκτημένα της Επανάστασης, όπως σε εκείνο της ισότητας μεταξύ των πολιτών. Επιμένοντας στη θέλησή του και ενάντια στις αντιδράσεις, ο αυτοκράτορας πρότεινε τη σύγκλιση μίας *Γενικής Συνόδου των Εβραίων* · σε αυτήν θα συμμετείχαν και τρεις κομμισάριοι του αυτοκράτορα οι οποίοι θα αναλάμβαναν να πιέσουν και να πείσουν τους Εβραίους να ζητήσουν οι ίδιοι συγκεκριμένα *μέτρα εξαίρεσης*. Στην περίπτωση που ένα τέτοιο αίτημα προερχόταν από τα ίδια τα θιγόμενα μέρη, την εβραϊκή κοινότητα δηλαδή, τα εμπόδια αντισυνταγματικότητας θα απαλείφονταν.

Η Σύνοδος ξεκινάει τις εργασίες της στις 26 Ιουλίου του 1806. Οι επιφανείς Εβραίοι που συμμετέχουν καλούνται να δώσουν απαντήσεις σε δώδεκα ζητήματα τα οποία συμπεριλαμβάνονται σε τέσσερις κατηγορίες: η συμβατότητα μεταξύ του ραββινικού και του αστικού δικαίου (κυρίως στα θέματα γάμου και διαζυγίου), η αφοσίωση των Εβραίων στην πατρίδα και η στάση τους απέναντι στους μη Εβραίους συμπατριώτες τους, ζητήματα σχετικά με τη νομική υπόσταση του θεσμού του ραββίνου και, τέλος, η τοκογλυφία. Ως λύση στο αδιέξοδο προτάθηκε η σύσταση ενός Συνεδρίου – κατά το πρότυπο του αρχαίου εβραϊκού Συνεδρίου – το οποίο θα αναλάμβανε να «νομοθετήσει» επί των διακυβευμάτων. Το Συνέδριο

συστάθηκε και ανέλαβε εργασίες στις 4 Φεβρουαρίου του 1807. Οι αποφάσεις του – κατέχουσες θέση δόγματος – σηματοδότησαν μία από τις πλέον σημαντικές σελίδες της ιστορίας του εβραϊσμού. Διαχώριζαν τους θρησκευτικούς νόμους από εκείνους του κράτους και όριζαν απόλυτο σεβασμό απέναντι στους τελευταίους, αποκήρυσσαν το ανάθεμα σε περιπτώσεις μεικτών γάμων, έκαναν δεκτή την στρατολόγηση και όριζαν απαλλαγή από τα θρησκευτικά καθήκοντα όταν η εκτέλεσή τους καθίστατο ασύμβατη με τις στρατιωτικές υποχρεώσεις των στρατευθέντων. Η τοκογλυφία, τέλος, απαγορεύτηκε, ενώ δόθηκε συγχρόνως έμφαση στην αδελφότητα μεταξύ Εβραίων και μη Εβραίων συμπολιτών.

Με την ολοκλήρωση των εργασιών του Συνεδρίου, η Σύνοδος ανέλαβε και πάλι τις εργασίες της οι οποίες ολοκληρώθηκαν με την έκδοση τριών διαταγμάτων, στις 17 Μαρτίου του 1808 τα οποία όριζαν τις αρχές της θεσμικής οργάνωσης της εβραϊκής θρησκείας. Επρόκειτο για τα διατάγματα που δημιούργησαν το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Γαλλίας, καθώς και τα τοπικά συμβούλια που λειτουργούσαν στα επιμέρους τμήματα της αυτοκρατορίας και κάλυπταν ένα μεγάλο κομμάτι της δυτικής Ευρώπης.